

Градска управа Града Ваљева			
28 NOV 2022			
PRIMEDBE/PREDLOZI			
Број	Примеба	Примеба	Примеба
07			10 ³⁴

Datum: 28.11.2022

Grad Valjevo, Karađorđeva 64

Predmet: Primedbe i komentari nacрта Plana kvaliteta vazduha 2022-2027

Podnosilac: Saveta za čist vazduh, neformalno telo kojim koordinira organizacija iRevolucija, Vladike Nikolaja 54, 14000 Valjevo

Komentari i primedbe na nacrt Plana kvaliteta vazduha 2022-2027

1. **Ugovor** o pružanju usluga izrade PKV-a MORA da sadrži klauzulu u kojoj se precizira ispunjenje obaveza iz Ugovora (pa samim tim i plaćanje ugovorene sume u celosti ili parcijalno) – SAGLASNOST Ministarstva zaštite životne sredine. Bez saglasnosti pomenutog Ministarstva ne može se potvrditi bazični kvalitet izrađenog dokumenta, te se isti mora vratiti na doradu izrađivaču;
2. **Program kontrole kvaliteta vazduha 2022-2023**, od 6 mernih mesta, samo 1 ima senzor za merenje PM10, a nijedno merno mesto ne meri PM2,5. Obavezno je uspostavljanje dodatnih senzora za merenje PM čestica jer su one evidentno (SEPA godišnji Izveštaji o kvalitetu vazduha), najdominantniji polutant aerozagadjenja u Valjevu, a lokalna mreža ih uopšte ne meri, a trivijalno je da se na samo 1 od 6 mernih mesta meri PM10.
3. **Mera: Promocija biciklističkog saobraćaja** – s obzirom da je najveći stepen zagađenja u zimskom periodu, ova mera ne targetira najveće uzročnike zagađenja. U zimskom periodu se bicikle ne voze, a i besmisleno je voziti bicikl tokom perioda visokih koncentracija zagađenja, jer to ekstremno negativno utiče na zdravlje biciklista;
4. Ne postoji jasna – kvantitativno izražena - **predikcija smanjenja zagađenja** i poboljšanja kvaliteta vazduha;
5. Nisu definisani **precizni i konkretni ciljevi smanjenja zagađenja vazduha**, koji bi tokom primene PKV-a mogli da se prate i samim tim bi omogućili merenje uspeha sprovođenja Plana;
6. Predložene mere ne sadrže **analizu** u pogledu, kao ni **uticaja na zdravlje i životnu sredinu**;
7. Nacrt ne **sadrži stručnu (medicinsku) analizu** uticaja zagađenja vazduha u Valjevu na zdravlje ljudi, kao ni analizu dobiti i troškova (cost-benefit) u smislu predloženih mera;

8. Predložene mere iz Kratkoročnog akcionog plana **ne sadrže precizne rokove za realizaciju** – za većinu mera se navodi da se sprovode u "epizodama povećanog zagađenja", što nije precizno definisan rok ili učestalost, niti dovoljno precizan ponder/kriterijum za praćenje i kontrolu implementacije mera – što ostavlja veliku slobodu za uopšteno shvatanje (nečinjenje), jer primenu i efikasnost mera ne možemo da pratimo, kontrolišemo, i upravljamo (poboljšamo ako daju rezultate);
9. Nijedna mera iz Kratkoročnog akcionog plana se **ne odnosi na industriju** (privredne subjekte), inspekcija ili lokalna uprava može naložiti zaustavljanje određenih aktivnosti firmi koje dovode do povećanog zagađenja u periodu u kojem je vazduh u kategoriji OTROVAN;
10. Inventar emisija zagađenja **se planira kao mera u okviru Plana**, a ne kao prethodno sprovedena aktivnost koja bi bila deo Plana, sa detaljnim podacima o ukupnim emisijama iz izvora zagađenja (po tonama po godini);
11. Rezultati povremenih **merenja koncentracije PM10 čestica nisu adekvatno predstavljeni** – umesto kroz percentile, već kroz broj dana sa prekoračenjem;
12. Nacrt Plana **ne sadrži detaljne podatke o individualnim ložištima**, već se u okviru Nacrta tek planira da se napravi popis individualnih ložišta, što bi morala biti mera koja prethodi planu.
13. Pri izradi nacrta PKVa **nije uključena institucija Zavod za javno zdravlje Valjevo** koja vrši monitoring kvaliteta vazduha od 2003. Godine;

Savet za čist vazduh je neformalno telo kreirano za vreme implementacije projekta Zelena Komuna 22, sa ciljem građanske participacije u vezi sa rešavanjem problema kvaliteta vazduha kojim koordinira organizacija iRevolucija. Komentari izneti kroz Savet za čist vazduh ne mogu se posmatrati kao stav organizacije iRevolucija ali ni bilo kog pojedinačnog člana ili predstavnika druge organizacije, neformalne grupe ili institucije.